

GEMEENTE ENSCHEDE

HALFJAARLIJKSE

RAPPORTAGE

RONDKOMEN MET JE

INKOMEN

DECEMBER 2025

ENSCHEDE

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. ENSCHEDE IN LANDELIJK PERSPECTIEF	4
2. RONDKOMEN IN ENSCHEDE: NIBUD MINIMA EFFECT RAPPORTAGE 2025	5
3. HET NETWERK RONDKOMEN MET JE INKOMEN	9
4. INKOMENSONDERSTEUNING	12
5. SCHULDHULPVERLENING	18
6. COMMUNICATIE, BEREIK EN TOEGANKELIJKHEID	24
7. INZICHTEN UIT ONDERZOEK	25
8. CONCLUSIES & AANBEVELING	27
UITLEG & VERANTWOORDING NIEUWE CIJFERS	30
LITERATUUR	31

AFKORTINGEN	31
-------------	----

Ziet u in dit rapport onderstreepte woorden, dan zit daar een link naar website of een ander rapport achter. Daar vindt u meer informatie over het betreffende onderwerp.

INLEIDING

Op 11 november 2020 heeft uw raad de Kadernota “Rondkomen met je inkomen” unaniem aangenomen. De kadernota geeft langere tijd richting aan het beleid rondom rondkomen met je inkomen. Het doel was en is het vergroten van de bestaanszekerheid in Enschede. De hoofddoelen uit deze kadernota zijn:

1. Rust en financiële ruimte creëren. Door geldzorgen en schuldenstress (tijdelijk) te verlichten, kunnen inwoners weer aan hun eigen toekomst werken.
2. Het toekomstperspectief van kinderen en jongeren verbeteren. Voor gelijke(re) kansen.
3. De toegang tot ondersteuning verbeteren. Bijvoorbeeld door het aanvragen makkelijker te maken.
4. De samenwerking tussen beleidsterreinen en met maatschappelijke partners versterken en verbeteren.
5. Het bereik vergroten, zodat meer mensen gebruikmaken van de regelingen.
6. Inzetten op preventie en het vroegtijdig ondersteunen van inwoners waar nodig.

De kadernota kent geen einddatum. De hoofddoelen zijn niet SMART geformuleerd. De diverse initiatieven en het zorgen dat meer inwoners gebruik maken van “onze” instrumenten en regelingen zijn wel meetbaar gemaakt in de tijd.

De eerste evaluatie van de kadernota was in 2024. Op basis daarvan heeft de raad de volgende doelstellingen voor 2024-2027 vastgesteld:

1. Vergroten bereik Stichting Leergeld naar 3.750 kinderen in 2025 en 3.850 in 2027.
2. Meer kinderen doen mee aan sport- en/of cultuur via Stichting Leergeld: 1.325 kinderen in 2025, 1.600 kinderen in 2027.
3. Verhogen van het bereik van de Individuele Inkomenstoelage naar 2.400 in 2025 en 2.600 in 2027.
4. Indexeren van de Individuele Inkomenstoelage.
5. Kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen op minimaal 90% van de doelgroep houden.

OPBOUW VAN DEZE RAPPORTAGE

In deze rapportage vindt u terug waar we staan met deze doelstellingen. We laten eerst zien hoe de ontwikkeling van armoede en schulden in Enschede is ten opzichte van Nederland. Daarna gaan we uitgebreid in op de NIBUD Minima-effectrapportage 2025. De ontwikkeling van het netwerk Rondkomen met je inkomen staat centraal in hoofdstuk 3. Daarna geven we per onderwerp (Inkomensondersteuning, Schuldhulpverlening en Communicatie) de stand van zaken weer.

In hoofdstuk 7 behandelen we de rapportage van de Kinderombudsman en de thesis van Vera Trinks. Dat hadden we toegezegd bij de beantwoording van actualiteitsvragen op 29 september 2025. We sluiten deze rapportage af met conclusies en aanbevelingen.

1. ENSCHEDA IN LANDELIJK PERSPECTIEF

ARMOEDE

Huishoudens	Inkomen <120% WSM ¹	% Enschede	% Landelijk
2022	12.700	18,3%	12,1%
2023	12.700	18,2%	12,2%
2024	12.400	17,8%	11,8%

De afgelopen jaren is het aantal huishoudens met een jaarinkomen onder de 120% WSM licht gedaald. In Enschede met 0,5% en landelijk met 0,3%. Wel is de problematiek nog steeds veel hoger in Enschede dan het landelijk gemiddelde. Ook zien we een daling van het aantal huishoudens dat langer dan 4 jaar van dit lage inkomen rond moet komen.

Voor het berekenen van het bereik van onze maatregelen nemen we deze cijfers van het CBS als basis.

KINDEREN

Kinderen in huishoudens	Inkomen <120% WSM	% Enschede	% Landelijk
2022	3.600	13,3%	8,6%
2023	3.600	13,7%	8,8%
2024	3.500	13,5%	9,0%

De daling die we zien bij het aantal huishoudens met een laag inkomen zien we niet in de afgelopen drie jaar: in absolute aantal daalt het aantal kinderen in armoede, maar relatief stijgt het licht. Landelijk zien we ook een absolute daling en een relatieve stijging. Dat komt door het totale aantal kinderen daalt, in Nederland én in Enschede.

Het aantal kinderen in huishoudens die langer dan 4 jaar op dit inkomensniveau zitten is lager: 2.100 in 2024. Dat zijn voor Enschede nog steeds hoge aantallen.

PROBLEMATISCHE SCHULDEN

	Huishoudens met problematische schulden	% Enschede	% Landelijk
2022	8.410	10,4%	8,1%
2023	8.750	10,8%	8,8%
2024	8.720	10,6%	8,9%

Problematische schulden zijn schulden met geregistreerde betalingsachterstanden, schulden die iemand maar heel moeilijk zelf kan oplossen. Ook daarin scoort Enschede slechter dan het landelijk gemiddelde. Helaas is het aantal huishoudens met deze problematische schulden de afgelopen drie jaar gestegen. In Enschede is deze stijging wel kleiner dan het landelijk gemiddelde.

De grootste schuldeisers zijn al jaren de Belastingdienst (aanslagen), de Belastingdienst (toeslagen), zorgverzekeringen, DUO, CJIB.

¹ WSM = Wettelijk Sociaal Minimum, dat is bijstands- of AOW-niveau.

2. RONDKOMEN IN ENSCHEDE: NIBUD MINIMA EFFECT

RAPPORTAGE 2025

Het is nu de vijfde keer dat het NIBUD landelijke en lokale regelingen doorrekent voor Enschede. Net als vorige keer heeft het NIBUD 10 huishoudtypen bekeken, voor 4 inkomensgroepen (100%-130% WSM). Voor deze huishoudens maken zij een standaardbegroting. Daarbij gaat het NIBUD ervan uit dat mensen goed met geld om kunnen gaan, alle inkomensondersteuning aanvragen, niet roken, geen huisdieren hebben en geen persoonlijk onvermijdbare uitgaven hebben (hoge huur, onzuinige woning, kosten ziekte/dieet, aflossing schulden).

2025: OVERZICHT SALDO INKOMSTEN MIN UITGAVEN PER MAAND,

INCLUSIEF IIT BIJ 100%

Huishoudtype	100	110	120	130
01. alleenstaande tot AOW-leeftijd	112	109	246	395
02. paar tot AOW-leeftijd zonder kinderen	109	147	302	405
03. paar vanaf AOW-leeftijd zonder kinderen	411	435	558	708
04. eenoudergezin met 2 jonge kinderen	554	548	611	725
05. eenoudergezin met 2 oudere kinderen	407	370	507	466
06. paar met 2 jonge kinderen	360	388	543	612
07. paar met 2 oudere kinderen	240	257	413	324
08. alleenstaande tot AOW-leeftijd met licht verstandelijke beperking	77	74	201	294

09. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd met motorische beperking	281	341	365	402
Bijstand, Minimumjeugdloon, Studiefinanciering:	B	M	S	
10. een zelfstandig wonende 18-jarige	-56	-56	-582	

Bij een armoedeval is de bestedingsruimte lager dan bij een lager inkomen. Dit zien we bij 05. eenoudergezin met 2 oudere kinderen op twee plekken: van 100% naar 110% WSM, doordat ze dan geen IIT meer krijgen. En van 120% van 130% WSM door het wegvallen van ondersteuning van bijvoorbeeld Stichting Leergeld. In 2023 hadden 5 van de 10 onderzocht huishoudtypen een maandelijks tekort. Bij 07. paar met 2 oudere kinderen was dat zelfs nog bij een inkomen van 130% WSM.

Legenda tabel: rood = negatief saldo. Lichtrood = armoedeval

2023: OVERZICHT SALDO INKOMSTEN MIN UITGAVEN PER MAAND,

INCLUSIEF IIT BIJ 100%

Huishoudtype	100	110	120	130
01. alleenstaande tot AOW-leeftijd	-10	-6	97	212
02. paar tot AOW-leeftijd zonder kinderen	-68	-40	65	132
03. paar vanaf AOW-leeftijd zonder kinderen	158	187	325	430
04. eenoudergezin met 2 jonge kinderen	252	224	256	359
05. eenoudergezin met 2 oudere kinderen	21	16	95	215

06. paar met 2 jonge kinderen	-33	-13	85	146
07. paar met 2 oudere kinderen	-240	-231	-130	-63
08. alleenstaande tot AOW-leeftijd met een zorgvraag	22	26	128	217
09. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd met een zorgvraag	212	212	287	312
Bijstand, Minimumjeugdloon, Studiefinanciering:	B	M	S	
10. een zelfstandig wonende 18-jarige	-196	-186	-463	

Dit jaar is er nog maar één huishoudtype die niet rond komt: de zelfstandig wonende 18-jarige. Daarvan hebben we enkele tientallen in Enschede. Dit verschil met 2023 komt voornamelijk door hogere bijstandsuitkeringen, minimumloon en toeslagen. In 2025 zien we wel op meer plekken een armoedeval. Dat komt omdat regelingen zoals de IIT en kwijtschelding gemeentelijke belastingen wegvallen. Bij 07. paar met 2 oudere kinderen is de armoedeval van 120% naar 130% WSM groot: dat scheelt €89 per maand. Dat komt vooral door het wegvallen van de huurtoeslag.

De bestedingsruimte van alleenstaanden en paren tot de AOW-leeftijd en zonder kinderen is laag. En dat zijn grote, kwetsbare groepen in Enschede, met een grotere kans op schulden. De bestedingsruimte voor huishoudens met kinderen is hoger, maar voor een paar met 2 oudere kinderen kan ook die bestedingsruimte snel verdampen.

De zelfstandig wonende 18-jarige krijgt nu aanvullende bijstand vanuit de gemeente, tot aan het minimumjeugdloon. Volgend jaar verandert dat. De Participatiewet in

Balans zorgt ervoor dat het bijstandsbedrag in 2026 hoger is. Maar, deze is wel lager dan wat deze groep in Enschede nu krijgt. Het gaat om enkele tientallen personen in Enschede. Het blijft mogelijk om in individuele gevallen maatwerk te leveren. Daar is budget voor gereserveerd.

AANBEVELINGEN NIBUD

Het NIBUD doet 10 aanbevelingen. De volgende aanbevelingen zitten al verweven in het dagelijks werk van de gemeente en het netwerk Rondkomen met je inkomen: het besef dat cijfers maar een deel van het verhaal zijn, dat goed financieel beheer nodig is, dat de energielasten omlaag moeten, dat het belangrijk is om alle regelingen aan te vragen – vooral de toeslagen. De aanbevelingen 'laat meer werken lonend zijn' en 'stimuleer paren met kinderen bij het verhogen van hun inkomen' onderschrijven we. Waar we de mensen in beeld hebben proberen we ze richting werk te begeleiden. Vier aanbevelingen lichten we uit: houdt aandacht voor de inkomenspositie van huishoudens zonder kinderen en voor huishoudens met zorgkosten, onderzoek de mogelijkheid om sociale participatie voor volwassenen te vergoeden en houdt oog voor de situatie van jongvolwassenen, met name studenten in studentenstad Enschede. Gezien de uitkomsten van de rapportage zijn dit terechte punten van zorg.

HOUDT AANDACHT VOOR DE INKOMENSPROPOSITIE VAN HUISHOUDENS ZONDER KINDEREN EN VOOR HUISHOUDENS MET ZORGKOSTEN

Deze huishoudens hebben weinig bestedingsruimte. In Enschede gaat dat om ongeveer 5.000-6.000 huishoudens. Dat betekent dat een regeling voor deze groep veel geld vraagt. **Richten ons vooral op kinderen in de kadernota.**

ONDERZOEK DE MOGELIJKHEID OM SOCIALE PARTICIPATIE VOOR VOLWASSENEN TE VERGOEDEN

Het afgelopen jaar hebben we gekeken naar de mogelijkheden voor een Volwassenenfonds Sport & Cultuur. Juist omdat de doelgroep groot is, zijn de mogelijke kosten hiervan hoog. Die ruimte zit niet in het budget. Ook bestaat er twijfel over de effectiviteit van zo'n volwassenenfonds.

SMP wordt afgeschaft

HOUDT OOG VOOR DE SITUATIE VAN JONGVOLWASSENEN, MET NAME STUDENTEN IN STUDENTENSTAD ENSCHEDE

Studenten komen veelal rond met steun van ouders en/of met een bijbaantje. Is een bijbaantje niet mogelijk, om medische redenen bijvoorbeeld, dan kun je studietoelage krijgen. Zonder steun van ouders is het moeilijk. Hoeveel studenten niet kunnen rondkomen in Enschede is niet bekend. We onderzoeken hoe we deze doelgroep beter kunnen bereiken.

HET BELANG VAN BEREIK

Het NIBUD gaat ervan uit dat mensen alle ondersteuning aanvragen waar zij recht op hebben. Daarom is het zo belangrijk dat we weten hoeveel mensen we bereiken met onze regelingen én met landelijke regelingen.

BEREIK GEMEENTELIJKE REGELINGEN

Het NIBUD neemt de IIT, kwijtschelding gemeentelijke belastingen, de collectieve zorgverzekering voor minima en bijdragen van Stichting Leergeld Enschede mee in de berekeningen. Nagenoeg iedereen die recht heeft op kwijtschelding gemeentelijke belastingen en ondersteuning van Stichting Leergeld Enschede krijgt deze in Enschede. Dat geldt niet voor de IIT en de collectieve zorgverzekering voor minima. We maken het aanvragen van IIT zo gemakkelijk mogelijk. Automatisch toekennen van de IIT wordt vanaf 2027 mogelijk door de wetswijziging Participatiewet in Balans. Deze optie gaan we verder onderzoeken. Voor de collectieve zorgverzekering geldt dat niet iedereen baat heeft bij de collectieve zorgverzekering. Of iedereen die het wél nodig heeft deze ook gebruikt kunnen we niet meten.

BEREIK HUURTOESLAG EN ZORGTOESLAG IN ENSCHEDE

In Enschede vragen 2.300 huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum geen huurtoeslag aan. Hierbij zit ook een klein aantal woningeigenaren, die daarvoor niet in aanmerking komen. Er zijn 900 huishoudens in de groep met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum die geen zorgtoeslag aanvragen. Bij de doelgroep die bij ons bekend is zorgen we actief dat ze de juiste toeslagen aanvragen. Ook bij de Wijkwijzers en bij de partners in het Schuldenvrij-overleg is hier aandacht voor.

3. HET NETWERK RONDKOMEN MET JE INKOMEN

In maart 2007 was de eerste armoedeconferentie – de voorloper van de huidige netwerkbijeenkomsten. Bij de eerste conferenties werden 10-15 organisaties uitgenodigd. Vanaf het begin was één van de doelen ‘elkaar leren kennen’. We organiseren nu 3 netwerkbijeenkomsten per jaar met 80-100 deelnemers van 55-60 organisaties. Het netwerk bepaalt grotendeels de agenda. De maatschappelijk partners zijn onze oren en ogen in de stad, en alleen samen kunnen we onze inwoners bereiken. Verbinding maken, relaties versterken, kennis uitwisselen en van elkaar leren is de kern van onze netwerksamenwerking.

NETWERKBIJEENKOMSTEN 2025

Inzetten ervaringsdeskundigheid (februari, 81 deelnemers):

“Ervaringsdeskundigheid en ervaringsdelers”, door Denise Bosma van Ixta Noa, 5 verhalen van ervaringsdeskundigen en ervaringsdelers. Elke deelnemers kon 2 verhalen bijwonen.

Hoe bereik je jongeren (mei, 110 deelnemers):

Deze bijeenkomst is samen met Jong053 georganiseerd. Er waren 6 workshops:

1. Stadsbank: Integrale aanpak jongeren en schulden
2. Actieteam gemeente Enschede: Het jongeren-actieteam in actie - De weg van school naar werk voor jongeren uit het doelgroepenregister.
3. Humanitas: Get a Grip

4. Jong 053: Zo bereik je jongeren echt (als het om geld gaat)
5. ROC MBO studentenfonds & Financiële begeleiding: Jongeren geldstress in het MBO
6. Jarabee: Dak en thuisloze jong volwassene

Dak- en thuisloosheid (oktober, 110 deelnemers):

We begonnen met inleidingen door Harmjan Vedder, de Ethos-telling (Lennart Homan van HHM), en een ervaringsverhaal (Leger des Heils). Daarna hadden we 5 workshops:

1. Gemeente Enschede: toegang maatschappelijke opvang, inkomen en briefadres
2. Bureau HHM - Ethos telling: hoe krijgen we de bankslapers in beeld?
3. Jarabee: dak- en thuisloze jongeren tot 27 jaar.
4. Domijn: Hoe gaan we om met een uithuiszetting?
5. EHVO / Sociaal steunpunt: ervaringen met beleid en rechten van dak- en thuislozen (rechten op straat).

OVERLEGGEN: SCHULDENVRIJ, KINDPAKKET EN KINDERARMOEDE & ONDERWIJS

In deze overleggen komen diverse organisaties uit het netwerk samen en wisselen informatie uit over lopende en toekomstige projecten, ideeën over samenwerking. Zo horen wij als gemeente ook wat er speelt bij deze organisatie en bij hun doelgroep

Frequentie: 2-6x per jaar per overleg

DE VLECHT – SAMENWERKING

In 2024 verhuisden de Kledingbank, Voedselbank en het Meubeldepot naar het gebouw De Vlecht. Dit jaar is ook Stichting Leergeld erbij in gekomen. Sinds oktober 2025 houdt het BAT-team van Alifa op de dinsdagen spreekuren in de Vlecht. Dit is een pilot tot het einde van het jaar, waarna het wordt geëvalueerd.

In De Vlecht kon de Voedselbank eindelijk het zo gewenste winkelconcept vormgeven. In plaats van een pakket te krijgen kiezen de klanten nu zelf uit wat ze nodig hebben. Ook de Kledingbank heeft een mooie, ruime winkel vormgegeven.

De bewoners van de Vlecht werken aan één gezamenlijke intake vorm te geven. Op deze manier hoeven inwoners zich niet overal apart aan te melden. Dat geeft een mooie invulling aan één van de doelen uit het coalitieakkoord.

4. INKOMENSONDERSTEUNING

INDIVIDUELE INKOMENSTOESLAG

	Aantal	Bereik
2023	1.912	56%
2024	2.152	64%
2025 (prognose)	1.950	59%

De Individuele Inkomens toeslag (IIT) is voor iedereen die minstens 5 jaar een inkomen op bijstandsniveau heeft. Vanuit de wet is dat een strenge eis: in die tijd mag je niet één maand een hoger inkomen hebben gehad. In de praktijk is dat een eis waaraan bijna niemand buiten de bijstand kan voldoen.

De doelstelling voor 2025 was 2.400 toekenningen. Dat is niet gehaald. Inwoners met bijstand die aan de eisen voldoen kregen een herinneringsbrief voor hun aanvraag.

In 2026 indexeren we de ITT voor het eerst in lange tijd. Dan groeien de bedragen mee met de indexatie van het gemeentebegroting. Vanaf 2027 bestaat de mogelijkheid tot ambtshalve toekenning van de IIT.

KWIJTSCHELDING GEMEENTELIJKE

BELASTINGEN ²			
	Aantal	Waarvan geautomatiseerd	Bereik
2022	10.228	5.917	99%
2023	8.932	5.429	99%
2024	8.095	4.984	99%

In Enschede komt men in aanmerking voor kwijtschelding bij een inkomen op bijstandsniveau. Hierbij kijkt GBTwente naar het inkomen van de laatste 3 maanden. Het bereik van GBTwente is hoger dan het aantal mensen dat volgens de CBS Armoedescan dat inkomensniveau heeft. Dat komt omdat de CBS uitgaat van minimaal 1 jaar op bijstandsniveau zitten. Daarom stellen we het bereik op maximaal 99%.

Het aantal kwijtscheldingen is in 2 jaar tijd fors gedaald. GBTwente ziet dit in alle gemeenten. De mogelijke oorzaken zijn:

1. Energietoeslag. Deze is in 2023 buiten beschouwing gelaten. Daarna is het als vermogen meegenomen.
2. Toeslagenaffaire. Ook de uitkeringen in het kader van de Toeslagenaffaire moeten bij de beoordeling als vermogen worden meegenomen.
3. GBTwente is in 2024 strenger geworden op onvolledige aanvragen. Deze wijzen ze sneller af. De afwijzing is wel met de disclaimer dat er alsnog kwijtschelding aangevraagd kan worden verzonden.

² bron: Belastingrapportage 2024 GBTwente

COLLECTIEVE ZORGVERZEKERING MINIMA

	Aantal volwassenen	Aantal kinderen	Bereik
2023	8.332	2.130	49%
2024	8.256	2.017	48%
2025	8.384	1.879	49%

Enschede biedt sinds 2025 4 GarantVerzorgd-polissen aan. Eén goedkope basisverzekering met net wat meer dekking en drie verzekeringen voor mensen met een grotere zorgvraag.

De doelstelling van 50% deelname van de doelgroep halen we net niet. Het is de vraag of dat erg is. Deze zorgverzekeringen zijn niet voor iedereen de beste verzekering. Gezonde mensen kunnen uitstekend toe met een gewone, goedkopere, basisverzekering. BS&F, het bureau dat voor veel gemeenten de gemeentepolis regelt, heeft de maatschappelijke meerwaarde van de gemeentepolis laten berekenen. Zij komen daarbij op een maatschappelijke meerwaarde van €317 per deelnemer. Dit komt door minder aanvragen bijzondere bijstand medische kosten, minder (zorg)schulden en minder zorgmijding/betere gezondheid.

GEMEENTE ENSCHEDE

LAAG INKOMEN EN EEN GOEDE ZORGVERZEKERING?

DE GEMEENTE BETAALT MEE!

Sluit nu uw zorgverzekering af via de gemeente op: enschede.nl/gemeentepolis

menzis **ENSCHEDÉ**

MONDZORGMIJDING

De afgelopen jaren hebben we meegewerkt aan een landelijk project mondzorgmijding om financiële redenen. De evaluatie van dit project is inmiddels aangeboden aan de regering.

Mondzorgmijding heeft hiermee ook aandacht van de politiek gekregen. Menig partijprogramma bevatte ideeën hierover.

In september was de eerste landelijke tandartsdag. Op deze dag behandelden tandartsen en mondzorgprofessionals vrijwillig mensen die acute gebitsklachten hebben, maar géén financiële middelen om naar de tandarts te gaan. Enschede deed in 2025 niet mee. In 2026 kijken we naar de mogelijkheid om wél mee te doen.

LEERGELD/JEUGDFONDS SPORT & CULTUUR

Kinderen 4 t/m 17 jaar	Aantal kinderen	Bereik	Sport/cultuur deelname
2023	3.536	98%	1.186
2024	3.448	98%	1.248
2025 (prognose)	3.500	98%	1.200

Leergeld/JFSC heeft een zeer hoog bereik. Na de evaluatie in 2024 was de verwachting dat er meer ruimte zat in het bereik. Daarom was de doelstelling op 3.750 kinderen van 4 t/m 17 jaar voor 2025 gezet. Dat beeld moeten we bijstellen: ze hebben nu al bijna iedereen in beeld.

Voor deelname aan sport en/of cultuur is voor 2025 de doelstelling 1.325 kinderen. Dat doel is niet bereikt. De afgelopen jaren is vooral ingezet op werving via scholen. Komend jaar benaderen ze de verenigingen direct. Daarnaast gaan via Leergeld/JFSC veel kinderen op zwemles.

Leergeld/JFSC startte in 2024 met ondersteuning voor kinderen onder de 4 jaar. Bijvoorbeeld met een bril of een loopfiets. Dat bekostigen zij niet met de gemeentelijke subsidie: die is voor de doelgroep 4 t/m 17 jaar.

VOEDSELBANK

Gemiddeld aantal uitgegeven pakketten	Aantal per week
2023	304
2024	255
2025 (prognose)	310

Sinds de Voedselbank in de Vlecht zit werken zij met een supermarkt-concept. Dat werkt prettiger voor hun klanten: ze kunnen nu zelf kiezen wat ze nodig hebben. De Voedselbank heeft dit jaar een landelijke actie gevoerd. Mensen konden zich aanmelden voor ondersteuning en kregen dat dan ook direct. Na 3 maanden kwam er een intake om te kijken of ze in aanmerking kwamen voor deze ondersteuning. Deze actie maakte veel los. Ook de samenwerking met de Kledingbank heeft over en weer voor meer klandizie gezorgd.

Dreigen producten over de houdbaarheidsdatum te gaan, dan zoekt de Voedselbank in het netwerk naar mogelijkheden om dit goed te laten gebruiken. Zo gebruikt Resto van Harte regelmatig producten van de Voedselbank in hun menu's.

KLEDINGBANK

Unieke klanten	Aantal	Waarvan kinderen
2023	1.625	619
2024	1.113	511
2025 (prognose)	1.450	520

In het jaar van de verhuizing naar De Vlecht kon de Kledingbank minder mensen helpen. Dit jaar nam dit – mede dankzij de samenwerking met de partners in De Vlecht – weer toe. Ook de ruimere opzet in de winkel en de meer professionele uitstraling helpt hierbij.

Slechts een deel van de ingezamelde kleding is bruikbaar. De rest gaat naar een textielhandelaar. De prijs die de Kledingbank hiervoor per kilo krijgt is fors gedaald: van €0,25 per kilo naar €0,18 per kilo.

PRESENT

	Aantal projecten	Aantal mensen (kinderen)
2023	262	1.706 (123)
2024	214	1.375 (109)
2025 (prognose)	240	1.425 (175)

Elk jaar weet Present veel vrijwilligersinzet te mobiliseren: 5.568 uren van 1.412 vrijwilligers in 2024. Dit jaar is Present gestart met het Tuin- en Onderhouds-team (TOP). Dit TOP-team doet kleinere klussen in en rondom huizen. Het TOP-team is opgezet met gelden vanuit GALA.

FONDS BIJZONDERE NODEN

	Aantal verstrekkingen
2023	330
2024	354
2025 (prognose)	315

Jaarlijks komen duizenden Enschedese huishoudens in een urgente, financiële noodsituatie terecht. Wanneer bestaande voorzieningen geen oplossing bieden en mensen nergens anders terecht kunnen, is Fonds Bijzondere Noden Enschede (FBNE) een laatste mogelijkheid. Hulp- en dienstverleners maar ook andere professionals kunnen een aanvraag bij hun indienen voor inwoners in nood.

Jaarlijks helpt FBNE op deze manier tussen de 300-350 mensen in Enschede.

RESTO VAN HARTE

Bij Resto van Harte kunnen mensen voor €8 een gezond driegangdiner krijgen. Dit vindt ruim 40 keer per jaar plaats op de donderdag in De Magneet. Ook organiseren zij een aantal KinderResto's, waar kinderen zelf leren koken. Het grootste deel van hun bezoekers zijn ouderen en driekwart woont alleen. Uit hun eigen impactonderzoek blijkt dat bezoekers de sfeer goed vinden. Ze ontmoeten nieuwe mensen en ze merken dat dat men elkaar helpt.

WEEKENDSCHOOL/TOPPERS OP ZONDAG

De Weekendschool ontwikkelt onderwijs verrijkende programma's voor kwetsbare kinderen. Zij nemen kinderen van 10-16 jaar mee langs thema's als techniek, ondernemen, gezondheidszorg, kunst, natuur et cetera. In Enschede hebben ze 6 groepen van maximaal 20 kinderen.

HET FORT

Het Fort is een programma van de stichting Tot Heil des Volks. Voor 12-15 kinderen tussen 8 en 11 jaar bieden zij een programma waarbij kinderen een aantal skills kunnen ontwikkelen, zoals

zelfbeheersing, zelfwaardering, ruimdenkendheid. In de eerste helft van 2025 daalde het aantal kinderen in de groep onder de ondergrens van 12 kinderen. Met behulp van een coördinator jongeren van de gemeente Enschede is contact gelegd met een aantal scholen om dit aantal weer omhoog te krijgen.

De stichting Tot Heil des Volks draagt in 2025 Het Fort over aan Youth for Christ Enschede.

OVERIGE PROJECTEN/SUBSIDIES

KINDEREN IN HUN KRACHT

Vanuit de subsidieregeling Kinderen in hun Kracht zijn de volgende aanvragen toegekend:

- Praktijk voor Coaching en Creativiteit: voor creatieve workshops en activiteiten in de wijk voor en door kinderen/jongeren.
- De Ruime Wind: voor zeilvakanties
- Het Fort: zie hiernaast
- Voetbalschool/Vakantiefonds Twente: voetbalkampen op de UT
- Verjaardagfeestjes voor kinderen

SPORT/CULTUUR DEELNAME JONGEREN

Door een bijdrage uit het Leefkrachtbudget van Menzis en uit het budget van de regeling Sociaal maatschappelijke participatie van jongeren, kunnen we in 2025 maximaal 70 jongeren met multiproblematiek een sport/cultuurabonnement geven. De aanmelding gaat via de jongerencoach. Zij melden de jongere aan bij Leergeld, die vervolgens het abonnement regelt. De regeling startte in september. Tot en met half november zijn 47 aanvragen goedgekeurd.

FORT VENNEMAN

Een nieuwkomer in ons netwerk is Fort Venneman. 24 kinderen tussen 9-12 jaar kregen in de meivakantie een fantastisch (survival)weekend bij het Rutbeek. Dit alles onder leiding van militairen en ex-militairen. Op de eerste dag gingen ze naar het Nationaal Militair Museum in Soesterberg. Terug in Enschede moesten ze vuur maken, met een vlot varen en slapen in tenten. De aanmelding hiervoor liep via Leergeld.

KAARTEN VOOR DOOR HET STOF

De musical Door het stof was dit jaar een grote happening in Enschede. Door een pay-it-forward actie konden mensen met een kleine beurs ook naar de musical. Ons netwerk is ingezet om deze actie te verspreiden onder de doelgroep. Daar is veel gebruik van gemaakt!

KAARTEN MUSEUMNACHT ENSCHEDE

Zaterdag 8 november is de Museumnacht Enschede. Een mooie gelegenheid om kennis te maken met het culturaanbod in Enschede. Mensen met een kleine beurs kunnen hier gratis naar toe. Ook deze actie is verspreid door het netwerk.

VERJAARDAGSFEESTJES VOOR KINDEREN

In 2024 startte een pilot voor kinderfeestjes. Bij huishoudens met een laag inkomen is het organiseren van een kinderfeestje niet vanzelfsprekend. FC Twente/Scoren in de wijk, Wilminktheater, Museumfabriek, TETEM en Pre junior UT en IJsbaan Twente. hebben de handen ineen geslagen met de gemeente en met Leergeld om dit wél mogelijk te maken.

5. SCHULDHULPVERLENING

SCHULDHULPVERLENING IN ENSCHEDE

De wet gemeentelijke schuldhulpverlening (wgs) beschrijft de taken die de gemeente heeft op dit gebied. Alle gemeenten leggen de uitwerking daarvan vast in een beleidsplan schuldhulpverlening. De eisen die de wet daarin stelt gaan verder dan wat wij in de Kadernota Rondkomen met je inkomen hebben beschreven. Daarom stellen we in 2026 een beleidsplan Schuldhulpverlening op voor Enschede. Daar komen alle onderdelen uit de schuldenvrij-route in terug. De schuldenvrij-route in Enschede ziet er als volgt uit:

Fase	Dienstverlening	Instantie
Voorkomen	Hulp bij financiële vragen	Wijkwijzer
	Budget Advies Team	Alifa
	Formulierenadviespunt	DPE
Signaleren	Vroegsignalering	Gemeente Enschede
Lage schulden / overzicht	Thuisadministratie	Alifa & Humanitas
Schulden oplossen	Schuldregelingen, saneringskredieten	Stadsbank Oost-Nederland
	Schuldregelingen ondernemers	ROZ Twente
	Formulierenbrigade	DPE
Nazorg	Nazorg na schuldregelingen	Stadsbank Oost-Nederland
	Budgetbeheer, beschermingsbewind	Meerdere aanbieders

Afhankelijk van de vraag van de inwoner en de hoogte van de schulden zoeken we de juiste plek. Dat kan alleen door goed samen te werken in deze hele keten.

BEREIK SCHULDHULPVERLENING

Hoeveel mensen we helpen met alle schuldhulpverlening weten we niet. Dat is landelijk ook als probleem erkend en daarvoor is het programma DDAS opgezet: Data Delen Armoede & Schulden. Dit jaar zijn daarvoor de gegevens van de Stadsbank uitgevraagd. In de komende jaren zal ook vroegsignalering aansluiten en hopelijk ook andere schuldhulpverlening, zoals bewindvoering en thuisadministratie.

VROEGSIGNALERING

	Aantal meldingen per maand	Bereik	Aantal crisismeldingen maand	Bereik
2023	716	4%	24	45%
2024	961	7%	76	53%
2025 (prognose)	943	33%	87	65%

Consulenten van team Schuldenvrij ondersteunen dagelijks inwoners van Enschede met financiële problemen. Deze mensen hebben vaak langdurige en chronische stress door geldzorgen, armoede of schulden. Dat beïnvloedt hun hele leven en vraagt om een aanpak die verder gaat dan het oplossen van betalingsachterstanden alleen. Zo blijkt vaak dat er niet alleen financiële problemen zijn, maar ook uitdagingen op andere leefgebieden zoals werk, gezondheid, gezin en wonen. Het team pakt deze problemen integraal op.

Meldingen

Via het systeem komen maandelijks meldingen binnen van betalingsachterstanden vanuit de vaste lastenpartners. Dit zijn betalingsachterstanden bij energie- en waterleveranciers, zorgverzekeraars en woningcorporaties. De meldingen in de tabel zijn de meldingen die via het systeem binnenkomen. Sommige meldingen komen buiten het systeem om binnen, bijvoorbeeld de afsluitlijst van Vitens of particuliere verhuurders. Ook melden inwoners met andere betalingsachterstanden zichzelf bij het team.

Vroegsignalering zorgt ervoor dat inwoners al in een vroeg stadium in beeld komen. In de meeste gevallen zijn inwoners die men via vroegsignalering meldt niet bekend bij de gemeente.

Als het gaat om een enkel signaal (dit is een betalingsachterstand bij één vaste lasten partner) sturen we een brief en nemen we eventueel telefonisch contact op. Gaat het om een combinatie van signalen, dan volgt een huisbezoek door de consulenten van team Schuldenvrij. Dan kunnen inwoners besluiten of ze de geboden hulp accepteren.

Crisismeldingen

Daarnaast zijn er crisismeldingen. Dan is er een eindeleveringssignaal van energiemaatschappijen of signalen van huisuitzettingen van verhuurders. Deze meldingen pakt het team altijd als eerste op. Deze inwoners ontvangen een brief, worden gebeld en bij geen gehoor thuis bezocht.

Bereik

Het bereik van Vroegsignalering groeit. Het bereik in de tabel vertelt niet het hele verhaal. Sommige mensen melden zich na een brief of telefoontje niet bij het team, maar bij een Wijkwijzer of direct bij een hulpverlener. Ook vandaaruit kunnen mensen goed geholpen worden.

Dit jaar is de landelijke streefwaarde voor het bereik bij meldingen 30%. Dat halen we: we zitten nu op 33%. Landelijk blijft dit nog steken op 18%. Deze groei moet de komende jaren doorzetten naar 40%-50%. Daarvoor heeft de raad in 2025 geld gereserveerd. Het bereik van de crisismeldingen is ook hoger dan landelijk: 65% in Enschede tegen 30% landelijk.

UIT DE PRAKTIJK VAN VROEGSIGNALERING

Man (79), melding van huurachterstand vanuit woningcorporatie. Meneer heeft al eerder beslag gehad en dat is toen goed opgelost. Nu ontstaat toch weer achterstand. Pas na diverse telefoontjes, flyer door de brievenbus bij een huisbezoek kreeg het team bij het tweede huisbezoek contact. Een man met hond, geur van hondenurine in de woning, maar verder wel netjes. Zorgen over het netwerk van de man en over de verstandelijke vermogens van meneer. De enige zus bleek ernstig ziek en overleed tijdens het traject. Meneer kreeg huishoudelijke hulp en de huisarts bevestigde het beeld van een licht verstandelijke beperking. In een periode van een paar maanden heeft het team veel contact met de huisartsenpraktijk, Wijkteam, WMO & welzijn op recept, Alifa Ouderen en met de klantregisseur en de bewindvoerder van de Stadsbank.

Het team zorgt zo dat meneer onder bewindvoering komt. Alifa Ouderen is ingeschakeld vanwege de zorgen over het netwerk van deze man. Vanaf dat moment hebben ze deze casus los kunnen laten.

Man (32), een ZZP-er die ziek werd en zijn werk niet meer kon uitvoeren. Sinds januari had hij geen inkomen meer en pas in november kwam een melding binnen bij het team. De Stadsbank kon hem niet helpen omdat hij geen vast inkomen had. ROZ Twente kon hem niet helpen, omdat hij geen boekhouding had. Drie keer was de aanvraag voor een uitkering niet gelukt, omdat hij stukken niet kon aanleveren. Het team hielp met het aanvragen van de uitkering en dat is nu goedgekeurd. Daardoor kon hij bij de Stadsbank terecht. Meneer is erg dankbaar voor de hulp.

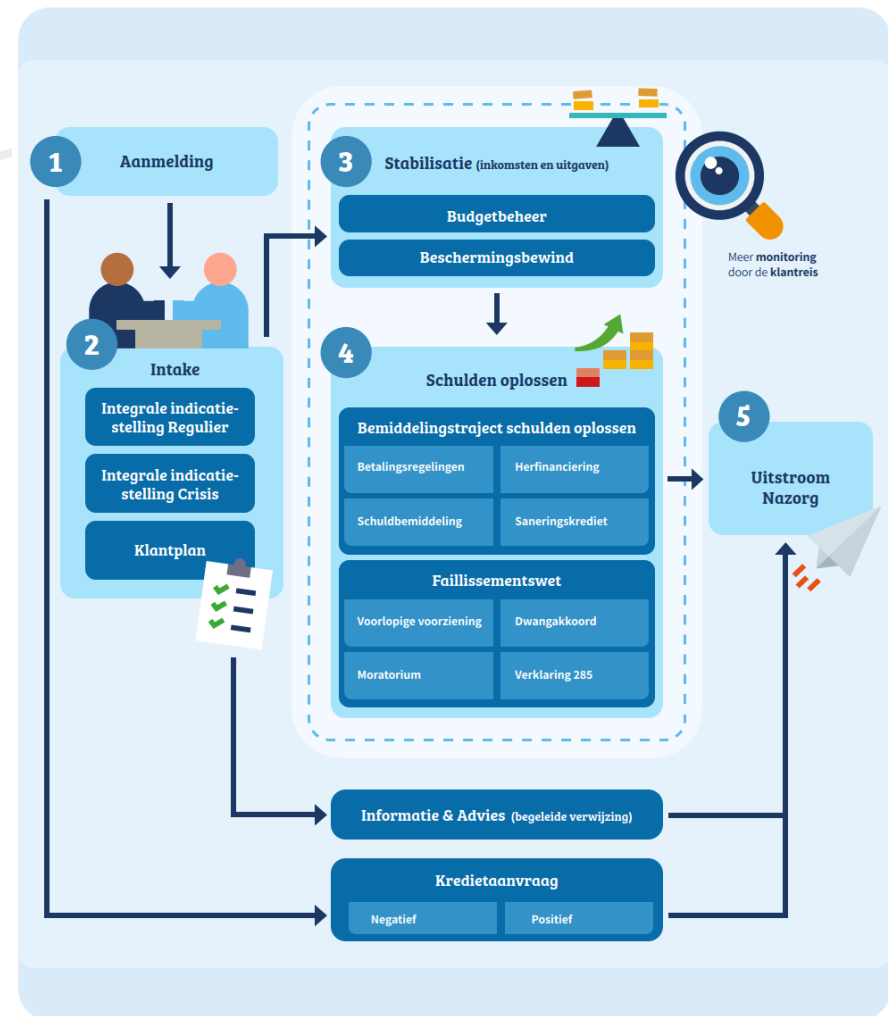
STADSBANK OOST NEDERLAND

	Indicatie- stellingen	Beschermings- bewind	Schuld- regelingen	Schuld bij aanvang	Sociale leningen
2023	728	409	254	37.000	548
2024	754	415	220	39.000	402
2025 (progn.)	652	476	221	30.000	277

De Stadsbank heeft de afgelopen jaren de omschakeling gemaakt naar meer preventie, meer maatwerk en werken vanuit vertrouwen. De bank zet in op saneringskredieten, schuldenrust en nazorg. In het plaatje hiernaast staat een weergave van de dienstverlening van de Stadsbank.

De samenwerking met het sociaal domein in Enschede werkt: de jongerenaanpak en de ketenaanpak met Werk & Inkomen zorgen voor snellere toeleiding naar schuldhulpverlening. Bij signalen over financiële problemen kan een medewerker van Werk & Inkomen meteen een klantregisseur van de Stadsbank erbij halen. De nieuwe aanpak is ook zichtbaar op de nieuwe website: veel ervaringsverhalen, taalgebruik dat schuld en schaamte wegneemt.

In 2025 zien we een daling van het aantal indicatiestellingen en leningen. Ook zien we een sterke daling van de schuld bij aanvang. En een toename van beschermingsbewind. Dit is een trendbreuk met eerdere jaren. Wat hiervan de oorzaak is, is niet bekend. Dat kunnen we pas onderzoeken als dit ook in 2026 zo doorzet. Het kan betere doorverwijzing zijn, of de inzet van vroegsignalering of de ketenaanpak met Werk & Inkomen. Of een combinatie daarvan.

WIJKWIJZERS

	Aantal financiële vragen
2023	1.143 ³
2024	1.842
2025 (prognose)	2.050

Iedereen kan bij één van de 13 locaties van de Wijkwijzers in Enschede binnenlopen. Daar kan men vragen stellen over allerlei onderwerpen, waaronder geld en administratie. De afgelopen jaren was dat de categorie waarin de meeste vragen werden gesteld. Bij veel Wijkwijzers heeft ruim 60% van de vragen betrekking op financiën. Het Budget Advies Team van Alifa is daar aanwezig en kan mensen meteen goed doorverwijzen. Ook medewerkers van het Klantencontactcentrum Werk & Inkomen van de gemeente Enschede zitten al bij 10 Wijkwijzers.

TIJDELIJK NOODFONDS ENERGIE: INZET FORMULIERENADVIESPUNT EN ALIFA BAT

Op 22 april opende het Tijdelijk Noodfonds Energie haar loket. Het aantal aanvragen verliep stormachtig en de pot van ruim 50 miljoen euro was binnen een week leeg. Bijna € 869.000 is aan energiesteun naar Enschedese huishoudens gegaan. In totaal kregen 1776 huishoudens uit Enschede hulp van het noodfonds. Dat is in verhouding meer dan de 15 gemeenten die het meest op Enschede lijken. Ook het gemiddelde bedrag van € 489,- per huishouden was hoger dan in de vergelijkbare gemeenten. Het is mooi dat zoveel aanvragen uit Enschede goedgekeurd zijn. Tijdens de aanvraagperiode ondersteunde het Formulierenadviespunt van het Diaconaal Platform (DPE) minder digivaardige inwoners bij het online aanvragen. Op een gegeven moment was de vraag naar hulp groter en ging Alifa ook deze doelgroep helpen. Zonder deze samenwerking hadden we dit resultaat niet kunnen bereiken voor onze inwoners.

ALIFA BUDGET ADVIES TEAM EN THUISADMINISTRATIE

	Budget Advies Team	Thuis-administratie
2023	467	250
2024	604	285
2025 (prognose)	574	274

Via de Wijkwijzers kunnen inwoners hulp vragen aan het Budget Advies Team van Alifa. Dit team brengt samen met de inwoner de situatie in kaart: hoeveel geld komt er binnen, hoeveel gaat er weer uit. Waar zijn nog slimme keuzes mogelijk? Dreigen er schulden? Lukt het om een goede administratie bij te houden.

Is er een langer traject nodig, dan kan men ook bij de Thuisadministratie terecht. Dan gaat een vrijwilliger bij de inwoner langs om te helpen weer grip op de administratie te krijgen.

³ De cijfers van 2023 zijn indicatief. De registratie maakte toen gebruik van andere categorieën. Ook ontbrak een deel van het jaar.

HUMANITAS THUISADMINISTRATIE

	Thuis- administratie	Get a Grip
2023	135	8
2024	136	12
2025 (prognose)	140	12

Ook Humanitas helpt inwoners hun administratie op orde te krijgen en daarmee ook hun grip op schulden. Hiervoor hebben zij twee programma's: Thuisadministratie en Get a Grip. Get a Grip richt zich specifiek op jongeren. Het aantal mensen dat bij Humanitas aanklopt is redelijk stabiel de afgelopen jaren.

REGIONAAL ORGAAN ZELFSTANDIGEN (ROZ):

HULP AAN ONDERNEMERS

	Aanmeldingen
2023	59
2024	85
2025 (prognose)	55

Het ROZ verzorgt schuldhelpverlening voor ondernemers en ex-ondernemers. Dit is gericht op het in de lucht houden van in potentie goede bedrijven en om persoonlijke faillissementen en grote financiële drama's te voorkomen.

Het aantal aanmeldingen in 2024 was een uitschieter, vermoedelijk vanwege het moeten terugbetalen van coronasteun.

6. COMMUNICATIE, BEREIK EN TOEGANKELIJKHEID

Goede communicatie is onmisbaar om inwoners te bereiken, te betrekken en de toegankelijkheid van voorzieningen te vergroten. Binnen *Rondkomen met je inkomen* doen we dat samen met onze netwerkpartners: met campagnes, met begrijpelijke informatie en door het versterken van de onderlinge samenwerking.

De belangrijkste pijlers voor de communicatie rondom het beleid van 'Rondkomen met je inkomen' zijn:

- Het faciliteren van het netwerk 'Rondkomen met je inkomen'.
 - Het vertalen van kennis en wetenschap naar meer direct duidelijke taal.
 - Werken aan beter toegankelijke communicatie (en gezamenlijke dienstverlening).
 - Het ontwikkelen van een meer open en leergierige houding bij de gemeente.
- Hierbij mag data een grotere rol spelen.

De afgelopen jaren is hiervoor de basis gelegd. Er is een actief netwerk, met partners die elkaar steeds beter leren kennen, elkaar regelmatig ontmoeten, kennis delen en samenwerken - óók in communicatie. De gezamenlijk ontwikkelde campagnes *Kindpakket* en *Schuldenvrij* (voorbeelden hiervan in deze rapportage) zijn inmiddels regelmatig herhaald en herkenbaar geworden in de stad. Ook de samenwerking in communicatie rond de *Gemeentepolis* met Menzis en BS&F loopt jaarlijks goed.

NIEUWE CAMPAGNE EN ZICHTBAAR BLIJVEN

We ontwikkelen op dit moment een nieuwe campagne over *Rondkomen / slim je financiën regelen*. Dat doen we opnieuw samen met netwerkpartners, zodat de

boodschap goed aansluit bij wat inwoners echt nodig hebben én wat we gezamenlijk te bieden hebben. Deze campagne verschijnt begin 2026. Alle campagnes herhalen we regelmatig. Campagnes bestaan uit een mix van middelen zoals mupi's (grote posters) in de stad, social media-berichten en advertenties in huis-aan-huis en wijkkranten.

DIGITAAL LUISTEREN EN DATA BENUTTEN

We maken steeds beter gebruik van digitale signalen. Met het project *Digitaal luisteren* leerden we (anoniem) waar inwoners online naar zoeken, bijvoorbeeld termen als "snel geld lenen" of "lenen zonder BKR". Deze informatie staat in het dashboard *Urgente financiële noden* van de Twentse Koers. Op basis van deze inzichten hebben we een nieuwe gemeentelijke webpagina gemaakt die beter vindbaar is voor mensen met geldzorgen. In 2026 onderzoeken we de resultaten.

NETWERK VERSTEVIGEN

Voor het verstevigen van het netwerk Rondkomen met je inkomen hebben we een documentaire gemaakt. Er staat een praktijkverhaal centraal en partners geven hun verhaal bij het belang van een sterk sociaal maatschappelijk netwerk in Enschede. Deze documentaire zetten we breed in binnen het netwerk en de eigen organisatie, om zichtbaar te maken hoe belangrijk ieders inzet in een netwerksamenwerking is.

7. INZICHTEN UIT ONDERZOEK

KINDEROMBUDSMAN: OPGROEIEN IN ONZEKERHEID

Het verminderen van de gevolgen van armoede voor kinderen is een belangrijke pijler van het beleid van Rondkomen met je inkomen. In september 2025 bracht de Kinderombudsman het rapport “Opgroeien in onzekerheid” uit. Dat geeft inzicht in hoe kinderen zelf hun kwaliteit van leven ervaren. Het blijkt dat kinderen in armoede gemiddeld negatiever zijn over hun leven dan kinderen die niet in armoede leven: toch scoorden kinderen in armoede nog gemiddeld een 7. Uit het rapport: “In coronatijd was dit verschil lager. Daar kunnen meerdere redenen voor zijn. Alle kinderen bleven toen thuis. Niemand kon naar school of sporten bij een vereniging. Ook kregen kwetsbare kinderen vaker extra hulp, zoals een laptop. En werd er meer en makkelijker over armoede gesproken. Dat komt doordat er nieuwe groepen met armoede te maken kregen. Het zou kunnen dat kinderen in armoede zich daardoor minder ‘anders’ voelden.”

Binnen de groep kinderen in armoede ziet de Kinderombudsman grote verschillen. Het onderzoek van de Kinderombudsman neemt 14 omgevingsvariabelen mee: 7 op het gebied van de familie en 7 op maatschappelijk vlak. Kinderen die hun leven een onvoldoende geven, beoordelen gemiddeld 7,7 van deze 14 omgevingsvoorwaarden als voldoende tot goed. Bij deze groep is vaker sprake van multiproblematiek.

Het rapport is een signaal dat we in Nederland de groep kinderen die hun leven een onvoldoende geven onvoldoende bereiken. Hoe groot die groep in Enschede is weten we niet, die cijfers ontbreken.

VERA TRINKS: MASTERTHESIS KINDERARMOEDEBELEID GEMEENTE ENSCHEDE

In 2025 heeft Vera Trinks, student bij de Universiteit Twente, dit gedaan in haar masterthesis onderzoek naar het kinderarmoedebeleid binnen de gemeente Enschede. In haar onderzoek beschrijft zij welke beleidsstukken onderdelen bevatten die volgens de literatuur de bouwstenen van kinderarmoedebeleid bevatten. Dat gaat om beleid op het gebied van armoede, kansenongelijkheid, schulden, onderwijsachterstanden en jeugdzorg. Maar ook om huiselijk geweld en een groene omgeving. Kortom: gemeentelijk en landelijk beleid in de volle breedte. Haar conclusie is dat de aanpak van de gemeente Enschede goed aansluit op factoren en mechanismen uit de literatuur over kinderarmoede.

BESPREKEN ONDERZOEKEN IN ENSCHEDE

Deze twee onderzoeken bespraken wij met een aantal netwerkpartners en met collega beleidsadviseurs. Het onderzoek van Vera Trinks is een mooie manier om dwarsverbanden tussen terreinen zichtbaar te maken. De uitkomsten van dit onderzoek vragen op dit moment geen beleidsaanpassingen voor kinderarmoede. Wel toont het het belang van afstemming tussen beleidsgebieden. De master-thesis neemt meer de externe omgevingsvariabelen van de Kinderombudsman mee.

Wat verder opvalt aan het rapport van de Kinderombudsman is dat de gemiddelde resultaten – ook voor kinderen in armoede – best een positief beeld geven. Wij hebben dit onderzoek en de oproep om met de kinderen zelf in gesprek te gaan verspreid in ons netwerk. Stichting Leergeld Enschede start in 2026 met een eigen Kinderraad. Binnen de gemeente is Jong053 een belangrijk klankbord voor ons beleid. Zij werkten mee aan één van de netwerkbijeenkomsten dit jaar.

We hebben gekeken naar de mogelijkheid om de tevredenheid van kinderen als indicator te gebruiken. Dat heeft wel wat haken en ogen. Daarover proberen we in contact te komen met de Kinderombudsman.

8. CONCLUSIES & AANBEVELING

Langzaam kruipen de cijfers voor armoede en schulden in Enschede dichterbij het landelijk gemiddelde. Dat is een goede ontwikkeling, maar niet één waarvoor wij ons vanuit Rondkomen met je inkomen op de borst kunnen slaan. Wij lossen namelijk de armoede in Enschede niet op. Maar dat betekent niet dat we niets kunnen.

We hebben een fantastisch netwerk opgebouwd in Enschede. Vrijwilligers en professionals die er allemaal op gericht zijn om mensen te helpen. Daarmee bereiken we mensen: bij Leergeld, voor de energietoeslag, voor hulp. Leergeld is in de afgelopen jaren voor veel partijen hét contactpunt geworden voor het bereiken van kinderen uit gezinnen met een laag inkomen.

De Wijkwijzers, Formulierenbrigade en het Budget Adviesteam zorgen dat mensen de weg weten te vinden naar landelijke én lokale ondersteuning. Dat blijft nodig, omdat rondkomen in Enschede – ondanks de goede ontwikkelingen – nog steeds voor heel veel mensen moeilijk is.

NIBUD MINIMAEFFECTRAPPORTAGE

De resultaten van de NIBUD MER 2025 zijn beter dan in 2023. Bijna alle onderzochte huishoudtypes kunnen nu in theorie rondkomen met hun inkomen. De enige uitzondering is de zelfstandig wonende 18-jarige. Bij deze groep gaan we maatwerk toepassen tot de grens van het wettelijk minimum jeugdloon. Wat de NIBUD MER ook duidelijk maakt is dat maatregelen vanuit het Rijk veel meer invloed hebben op het inkomen dan de gemeentelijke regelingen. Wij blijven erop inzetten om mensen te bereiken met onze regelingen en om steun te verlenen als het rondkomen niet lukt.

MASTER THESIS VERA TRINKS

Het onderzoek van Vera Trinks toont aan hoeveel beleidsgebieden invloed hebben op kinderarmoede. Kansengelijkheid, veilig thuis, de fysieke leefomgeving, rondkomen met je inkomen, onderwijs, huisvesting, jeugdzorg zijn allemaal stukjes van de legpuzzel rondom kinderen. Vera Trinks trekt de conclusie dat we in Enschede alle puzzelstukjes wel ingevuld hebben, maar dat er geen integraal beleid rondom Kinderarmoede is. Dat vinden we op dit moment niet nodig. Door afstemming tussen de beleidsgebieden kunnen we deze doelgroep ook goed bedienen.

KINDEROMBUDSMAN ONDERZOEK

Het onderzoek van de Kinderombudsman is niet specifiek voor Enschede, maar schetst een landelijk beeld. De Kinderombudsman noemt 14 omgevingsvariabelen die belangrijk zijn voor kinderen. Zij doet daarbij de aanbeveling om deze mee te nemen in contacten met kinderen. Dat is op korte termijn moeilijk te regelen. Daar waar professionals en vrijwilligers met kinderen praten zijn vaak al specifieke rapportages en monitoring afgesproken. We hebben de rapportage wel verspreid in ons netwerk. Ook proberen we in contact te komen met de Kinderombudsman over manieren waarop we dit onderzoek binnen een gemeente kunnen gebruiken.

MAATSCHAPPELIJKE MEERWAARDE GEMEENTEPOLIS

Onderzoeksbureau Rebel komt tot een maatschappelijke meerwaarde van €317 per deelnemer. Dit komt door minder aanvragen bijzondere bijstand medische kosten,

minder (zorg)schulden en minder zorgmijding/betere gezondheid. Dat betekent dat de Gemeentepolis echt verschil maakt voor huishoudens met hogere zorgkosten.

BEREIK

- Het bereik van de individuele inkomenstoeslag is niet stabiel. De afspraak van 2.400 toekenningen in 2025 is niet gehaald. Vanaf 2027 mogen we de IIT ambtelijk toekennen. Dan gaat het bereik zeker omhoog. Vanaf 2026 indexeren we de IIT.
- Het bereik van de kwijschelding gemeentelijke belastingen voldoet aan de doelstelling, maar wel gedaald. Wij houden in de gaten wat hiermee het komende jaar gebeurt.
- Het bereik van Leergeld is erg goed, maar lidmaatschappen voor sport of cultuur blijven achter bij de doelstelling. Leergeld zet hier het komende jaar extra op in. Via Leergeld weten ook andere instanties (Fort Venneman, Scoren in de wijk, De ruime wind) de kinderen in Enschede te vinden.
- Van de 8.720 huishoudens met schulden hebben we met een klein deel contact in de schuldhulpverlening. Door vroegsignalering krijgen we ze wel steeds beter in beeld.

DALING GEMIDDELDE SCHULD BIJ AANVANG

De daling van de gemiddelde schuld bij aanvang van een traject bij de Stadsbank is fors. Het is nog te vroeg om hier conclusies uit te trekken. We hopen de komende jaren een verdere daling te zien.

SAMENWERKING IN EN MET HET NETWERK

Ons beleid steunt op de samenwerking in en met het netwerk. De Stadsbank werkt steeds nauwer samen in de uitvoering met Werk & Inkomen in de ketenaanpak. De organisaties in de Vlecht werken goed samen. Hier zijn wij zeer tevreden over. Het blijft lastig om de effecten hiervan te meten. Met de documentaire maken we het effect wel zichtbaar.

AANBEVELING

In maart 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Daarom doen we in deze rapportage geen beleidsvoorstellen. Die keuzes zijn voor de nieuwe Gemeenteraad en het nieuwe College.

Dit beleidsgebied is niet alleen van de gemeente, maar van de hele gemeenschap. Daarom geven we één aanbeveling: blijf inzetten op de ontwikkeling van het netwerk. Dit doen we al sinds 2007. De verbinding tussen netwerkpartners onderling en met de gemeente verbetert hierdoor. Dat blijft aandacht en inzet van beide kanten nodig hebben.

LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN 2026 EN VERDER

De aanpassingen vanuit de wet Participatiewet in balans voeren we in 2026 en 2027 in. In 2026 gaat dat om het giftenbeleid, de zoektermijn voor jongeren, de vereenvoudigde aanvraagprocedure bij terugkeer in de bijstand binnen een jaar en de mogelijkheid voor het verlenen van bijstand met terugwerkende kracht tot maximaal 3 maanden.

De besluitvorming over de wet proactieve dienstverlening verwachten we ook in 2026. Deze wet maakt het mogelijk, door koppeling van bestanden, om mensen actief te wijzen op hun rechten en mogelijkheden voor ondersteuning. Zo kunnen mensen eerder hulp krijgen, bijvoorbeeld bij het aanvragen van een uitkering, het vinden van werken of het oplossen van schulden.

Tot en met 2027 blijft het de taak van gemeenten om in het kader van de alleenverdienersproblematiek huishoudens te ondersteunen. Ook de hersteloperatie kinderopvangtoeslag zal het komende jaar de nodige inzet vragen.

Als gemeente werken we mee aan het project DDAS: Data Delen Armoede en Schulden. Dit is een landelijk samenwerkingsproject tussen NVVK, Divosa, VNG en het CBS om data over armoede en schuldhelpverlening te verzamelen en te delen, met als doel effectiever beleid en vroegtijdige hulp mogelijk te maken.

UITLEG & VERANTWOORDING NIEUWE CIJFERS

Tot en met 2024 maakten wij gebruik van de Armoedemonitor van onderzoeksbureau KWIZ. Inmiddels hebben we in Enschede een eigen dashboard ontwikkeld. Bij het ontwikkelen van dit dashboard kwamen we tegen dat enkele definities die KWIZ gebruikte niet goed bevielen. Deze hebben we aangepast. Daardoor staan in dit rapport soms andere getallen dan waar wij de afgelopen jaren mee rekenden. Dat gaat voornamelijk over het berekenen van het bereik van een regeling. Een voorbeeld:

Berekening KWIZ	Berekening gemeente Enschede
Doelgroep Individuele Inkomenstoelage = huishoudens in de bijstand + huishoudens die 5 jaar achter elkaar kijtschelding van gemeentelijke belasting hebben gehad.	Doelgroep Individuele Inkomenstoelage = huishoudens die minimaal 4 jaar op bijstandsniveau zitten (CBS Laag en langdurig laag inkomen)
Redenatie: De voorwaarde voor kijtschelding is een inkomen op bijstandsniveau. Dus als je 5 jaar op dat niveau zit, kom je in aanmerking voor Individuele inkomenstoelage	Redenatie: GBTwente kijkt maar een paar maand terug. Als je in die 5 jaar één maand 5 euro boven bijstandsniveau uitkomt, dan kom je al niet meer in aanmerking voor Individuele Inkomenstoelage. Het CBS geeft dan een zuiverder beeld van de doelgroep.
Bereik 2024: 31,8%	Bereik 2024: 64,0%

BEREIK BEREKENEN

In deze rapportage geven we cijfers voor het bereik van regelingen. Dat lijken exacte cijfers. Voorbeeld: het bereik van Stichting Leergeld Enschede is 98%. Dat berekenen we door het aantal unieke kinderen die zij helpen te delen door het aantal kinderen in huishoudens die minimaal al een jaar rondkomen van minder dan 120% van bijstandsniveau. Want die cijfers hebben we. Maar dat is niet het hele verhaal:

- Leergeld ondersteunt ook kinderen uit huishoudens die door schulden onder dat inkomensniveau uitkomen
- De getallen van het CBS zijn afgerond op honderdtallen
- Leergeld ondersteunt ook kinderen uit huishoudens die korter dan een jaar op dat inkomensniveau zitten

Zijn daarmee dit soort cijfers onbetrouwbaar? Nee. Sommige dingen weten we als gemeente gewoon niet. Dit is de best mogelijke benadering. De interpretatie die hierbij hoort is dat dit bereik heel hoog is. En als je over de jaren heen kijkt, kun je zien of het bereik stijgt of daalt. Dat is belangrijke informatie.

CBS

Het nadeel van de CBS rapporten over inkomen en schulden, is dat gegevens over een bepaald jaar pas 1 of 2 jaar later definitief worden. In deze evaluatie zijn de meeste inkomenscijfers van 2024 voorlopige cijfers. Voor het berekenen van het bereik van 2025 stellen we 2024 = 2025.

[CBS Armoedescan](#) / [CBS Laag en langdurig laag inkomen](#) /

[CBS Schuldenproblematiek in beeld](#)

LITERATUUR

GBTwente, Belastingrapportage (2024)
Gemeente Enschede, Kadernota Rondkomen met je inkomen (2020)
Gemeente Enschede, Evaluatie kadernota Rondkomen met je inkomen (2024)
Kinderombudsman, Opgroeien in onzekerheid (2025)
NIBUD, Minima Effect Rapportage (2025)
Rebel, Maatschappelijke meerwaarde collectieve zorgverzekering minima (2025)
Vera Trinks, Kinderarmoedebeleid binnen de gemeente Enschede (2025), master thesis Bestuurskunde Universiteit Twente

AFKORTINGEN

BAT	BudgetAdviesTeam (van Alifa)
DIVOSA	Landelijke vereniging van leidinggevenden van gemeentelijke diensten op het terrein van werk, inkomen en zorg
EWIO	Economie, werk, inkomen, onderwijs
FBNE	Fonds Bijzondere Noden Enschede
GALA	Gezond & Actief Leven Akkoord
IIT	Individuele InkomensToeslag
JFSC	Jeugdfonds Sport & Cultuur
MER	Minima Effect Rapportage
NVVK	Nederlandse vereniging voor volkskrediet
ROZ	Regionaal orgaan zelfstandigen
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
WSM	Wettelijk sociaal minimum: bijstandsniveau of AOW

Teksten Rondkomen met je inkomen

Datum december 2025

Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend

ENSCHUDE